

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ ΕΧΟΥΝ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΟΥΝ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΚΡΙΒΟ ΧΡΗΜΑ

Του ΧΡ. ΙΩΑΝΝΟΥ

Δοκιμασία για το επιχειρείν

Αν το 2007 ήταν μέτρια, μέχρι καλή χρονιά για τις περισσότερες εταιρείες, τότε το 2008 αναμένεται να είναι μια μέτρια μέχρι κακή χρονιά. Κι αυτό γιατί ξεκινάει με τις χειρότερες προοπτικές:

■ Προβλέπεται επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο 3,7% το 2008 από 4% το 2007 και της ευρωπαϊκής κατά 1,8% (από 2,2% προηγούμενη πρόβλεψη). Αυτό σημαίνει ότι τόσο στην Ελλάδα όσο και στην υπολοίπη γηραιά ήπειρο η κατανάλωση θα περιοριστεί και οι επιχειρήσεις θα δοκιμαστούν.

Δεν αποκλείεται μάλιστα τα πράγματα να εξελιχθούν ακόμα χειρότερα.

Από δανεισμό

Η προβλεπόμενη ανάπτυξη για την Ελλάδα εκτιμάται ότι θα προέλθει σχεδόν στο σύνολό της από τον ιδιωτικό τομέα, κάτι που δεν είναι τόσο σίγουρο ότι θα συμβεί, καθώς μέρος της κατανάλωσης προέρχεται από τον δανεισμό, η επέκταση του οποίου επίσης παρουσιάζει επιβράδυνση.

Από την άλλη πλευρά οι δημόσιες δαπάνες θα αυξηθούν μόλις 0,7% σε ονομαστικές τιμές. Αν δηλαδή ληφθεί υπόψη και ο **πληθωρισμός** τότε το κράτος σχεδιάζει να ξοδεύσει λιγότερα κεφάλαια, εξέλιξη που θα επηρεάσει τα εισοδήματα όσων εξαρτώνται από το κράτος.

■ Αναμένεται διατήρηση του χρηματοοικονομικού κόστους, δηλαδή του κόστους εξυπηρέτησης των δανείων, στα **υψηλότερα** επίπεδα των τελευταίων τεσσάρων ετών. Αυτό σημαίνει ότι ειδικά στο α' εξάμηνο του 2008 οι επι-

Ενας ακόμη πονοκέφαλος είναι η αποτίμηση της αξίας των αποθεμάτων που σπλάζει λόγω των μεγάλων διακυμάνσεων στις τιμές των πρώτων υλών

χειρήσεις θα επιβαρυνθούν με υψηλότερο κόστος έναντι του αντίστοιχου περσινού διαστήματος. Στη συνέχεια (β' εξάμηνο του 2008) αναμένεται να εξομαλυνθεί, καθώς θεωρείται πιθανό η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να μειώσει τα επιτόκια.

Το πρόβλημα είναι ήδη ορατό στα αποτελέσματα των εισηγμένων εταιρειών για το 2007. Για παράδειγμα, η μεγαλύτερη εταιρεία επεξεργασίας χαλκού στην Ελλάδα, επιβαρύνθηκε το 2007 με επιτόκιο 5,22%, όταν το 2006 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 4,42%.

Επίσης, η Auto Hellas, η μεγαλύτερη εταιρεία ενοικίασης αυτοκινήτων στην Ελλάδα, επιβαρύνθηκε με κόστος επιτοκίου 5,38% το 2007 έναντι 4,41% το 2006.

■ Υπήρξε κάμψη της επιχειρηματικής δραστηριότητας το α' τρίμηνο λόγω εμποδίων στη **διακίνηση** των προϊόντων-πρώτων υλών από την απεργία στα λιμάνια της χώρας. Ήδη πολλές εταιρείες δεν μπορούν να στείλουν έτοιμα προϊόντα στα μαγαζιά

(γιατί έχουν καθυστερήσει να παραλάβουν τις πρώτες ύλες από το εξωτερικό), ενώ οι εξαγωγικές εταιρείες καθυστερούν να διαθέσουν τα προϊόντα τους. Σε κάθε περίπτωση έχει **αυξηθεί** το κόστος μεταφοράς για τις εταιρείες, καθώς η αποστολή ενός κοντέινερ στις ΗΠΑ έχει ανέβει στα 4.500-5.000 ευρώ από 2.500 ευρώ, ενώ η παραλαβή ενός

κοντέινερ από την Κίνα μέσω Κωνσταντινούπολης ή άλλου λιμανιού της περιοχής κοστίζει 6.700 ευρώ από 3.200 ευρώ.

■ Δεν υπάρχει πλέον φορολογικό «μπόνους» για τις επιχειρήσεις. Από το 2005 μέχρι και το 2007 ο συντελεστής φορολόγησης νομικών προσώπων υποχώρησε στο 25% από 35%.

■ Ενας επιπλέον πονοκέφαλος είναι η αποτίμηση της αξίας των αποθεμάτων που σπλάζει λόγω των μεγάλων διακυμάνσεων στις τιμές των πρώτων υλών. Ορισμένες επιχειρήσεις θα βρεθούν με περισσότερα αποθέματα, δηλαδή έτοιμα προϊόντα τα οποία δεν κατάφεραν να πουλήσουν το προηγούμενο έτος. Αυτό μπορεί να αποδειχθεί καλό ή κακό γι' αυτές.

Αν οι εταιρείες καταφέρουν να πουλήσουν αυτά τα προϊόντα σε υψηλότερες τιμές έναντι αυτών που τα έχουν αποτιμήσει στον ισολογισμό τους, τότε αναμένεται να εμφανίσουν κέρδη. Εάν όμως πουλήσουν τα προϊόντα αυτά σε χαμηλότερες, θα έχουν ζημιές.

■ Ενας επιπλέον πονοκέφαλος είναι η αποτίμηση της αξίας των αποθεμάτων που σπλάζει λόγω των μεγάλων διακυμάνσεων στις τιμές των πρώτων υλών. Ορισμένες επιχειρήσεις θα βρεθούν με περισσότερα αποθέματα, δηλαδή έτοιμα προϊόντα τα οποία δεν κατάφεραν να πουλήσουν το προηγούμενο έτος. Αυτό μπορεί να αποδειχθεί καλό ή κακό γι' αυτές.

Αν οι εταιρείες καταφέρουν να πουλήσουν αυτά τα προϊόντα σε υψηλότερες τιμές έναντι αυτών που τα έχουν αποτιμήσει στον ισολογισμό τους, τότε αναμένεται να εμφανίσουν κέρδη. Εάν όμως πουλήσουν τα προϊόντα αυτά σε χαμηλότερες, θα έχουν ζημιές.

Χάθηκαν

Ενδεικτική είναι η περίπτωση της ΧΑΛΚΟΡ που παράγει προϊόντα χαλκού. Η εταιρεία είχε υπεραξίες από αποθέματα μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2007. Όμως οι τιμές των μετάλλων σημείωσαν κάμψη προς το τέλος του έτους και οι υπεραξίες που είχαν καταγραφεί μέχρι τότε (από την ανατίμηση των αποθεμάτων) χάθηκαν.

Τελικώς η εταιρεία επιβαρύνθηκε με 10 εκατ. ευρώ στο τέλος του δ' τριμήνου 2007. Αν οι τιμές σημειώσουν περαιτέρω πτώση, τότε η εταιρεία θα υποστεί **απώλειες**. Αντίθετα, εάν αυξηθούν, θα πετύχει έκτακτα κέρδη. Ανάλογα προβλήματα έχουν τόσο οι εταιρείες που ασχολούνται με τα μέταλλα όσο και τα διυλιστήρια.

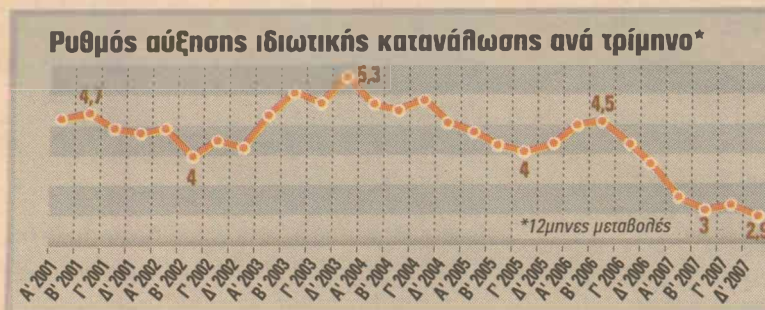
Η ιδιωτική κατανάλωση παίρνει για πρώτη φορά επικίνδυνα την κατηφόρα

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΔΔΑ

ΤΕΡΜΑ τα... ευρώ για τα ελληνικά νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Τα στοιχεία που έρχονται από την ιδιωτική κατανάλωση, η οποία συμβάλλει κατά 72% στην αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), δείχνουν αρνητικό ρεκόρ και αρκετοί φοβούνται πως τα χειρότερα έπονται.

Το σήμα κινδύνου ήχησε μέσα από τα αναλυτικά στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας για τους τριμηνιαίους εθνικούς λογαριασμούς (ΑΕΠ). Από αυτά, προκύπτει ότι ο ρυθμός αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης «προσγειώθηκε» στο 2,9% το τέταρτο τρίμηνο του 2007, σε επίπεδα δηλαδή που δεν είχε δει ποτέ η ελληνική οικονομία (τουλάχιστον από το 2000 που υπάρχουν διαθέσιμα συγκρίσιμα στοιχεία).

Πώς τα πηγαίναμε πριν; Στο τέλος του 2006 ο ρυθμός ανάπτυξης

της ιδιωτικής κατανάλωσης έφτανε στο 3,8%. Προηγούμενως δεν είχε ποτέ «πέσει» κάτω από το όριο του 4%. Στο τέλος του 2003, μάλιστα, είχε αγγίξει το 5,3%.

Οι καλές μέρες πλέον τελείωσαν, αφού οι αριθμοί αποδεικνύουν αυτό που από καιρό γνωρίζει η αγορά: τα ακριβά καύσιμα και η κερδοσκοπία έχουν προκαλέσει αφαίμαξη στα εισοδήματα νοικοκυριών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Ολοι περιορίζουν τα έξοδά τους, με αποτέλε-

σμα η οικονομία να μην κινείται.

Ενας επιπλέον λόγος για το απότομο φρενάρισμα είναι ο δανεισμός. Μέχρι πρότινος τα νοικοκυριά χρηματοδοτούσαν τις δαπάνες τους με δάνεια και κάρτες. Τώρα πρέπει να πληρώσουν το λογαριασμό και μάλιστα με τα ακριβότερα επιτόκια (η ΕΚΤ ανέβασε το επιτόκιο του ευρώ κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες την τελευταία διετία).

Οι εταιρείες ακολουθούν. Αναβάλλουν επενδύσεις και δαπάνες,

αφού η αγορά «παγώνει» και το ρευστό περιορίζεται, προκαλώντας με τη σειρά τους νέο κύκλο οικονομικής δυσπραγίας στα νοικοκυριά, μέσω της απασχόλησης. Να σημειωθεί ότι οι επενδύσεις κατέγραψαν το τελευταίο τρίμηνο του 2007 τη μεγαλύτερη «βουτιά» από το 2000 (μείωση κατά 4,1%).

Η κάμψη κατά κύριο λόγο προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα, καθώς στον δημόσιο τρέχουν επενδύσεις που χρηματοδοτεί η Ε.Ε.

Εντονη ανησυχία

Τα στοιχεία για την ιδιωτική κατανάλωση έχουν προκαλέσει έντονη ανησυχία στα αρμόδια στελέχη του οικονομικού επιτελείου, αφού ανατρέπουν την εικόνα της άφθαρτης από την κρίση ελληνικής οικονομίας που προωθεί η κυβέρνηση, η οποία επιχαιρεί για το ότι το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 3,6% το τελευταίο

τρίμηνο του 2007 και ότι η συνολική κατανάλωση (μαζί με αυτήν του κράτους) αυξήθηκε το ίδιο διάστημα κατά 3,1%.

Τι έχει συμβεί; Σύμφωνα με τα αναλυτικά στοιχεία, ο ρυθμός αύξησης της κρατικής κατανάλωσης εκτοξεύθηκε στο τέλος του 2007 στο 4%. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη άνοδο από το 2002 και αποδίδεται στην ανάγκη να ολοκληρωθούν τα κοινοτικά έργα που κατά ένα μέρος χρηματοδοτούνται από κρατικούς πόρους αλλά και στις δαπάνες που έγιναν στις πυρόπληκτες περιοχές.

Το Δημόσιο όμως δεν μπορεί να συνεχίσει επ' άπειρον να ξοδεύει, καθώς βαρύνεται από τα μεγάλα ελλείμματα. Ετσι, αν δεν βάλει πλάτη ο ιδιωτικός τομέας, κάτι δύσκολο δεδομένων των συνθηκών, εκφράζονται φόβοι ότι δεν θα διατηρηθεί ο ρυθμός ανάπτυξης.

Κόστος ζωής στην Ελλάδα σε σχέση με την ευρωζώνη*

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Κόστος ζωής	84,7	85,8	85,5	86,1	88,1	92,2	95,1
Μεταβολή (%)		1,0	-2,0	0,5	2,1	4,1	2,9

*Ευρωζώνη

Πηγή: eurostat, στοιχεία από εθνικούς λογαριασμούς κρατών

ΠΩΣ «ΣΥΓΚΛΙΝΑΜΕ» ΜΕ ΤΑ ΠΛΟΥΣΙΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ Ε.Ε.

Το κύμα ακρίβειας που έγινε τσουνάμι

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΔΔΑ

Η κυβέρνηση προσπαθεί να αποδώσει το κύμα ακρίβειας που πλήττει την αγορά σε «εισαγόμενο πληθωρισμό», δηλαδή τις αυξήσεις στις τιμές των πρώτων υλών (πετρελαίου, τροφίμων κ.λπ.).

Νέα στοιχεία της Eurostat, όμως, αποδεικνύουν ότι και αυτή έβαλε (ή μάλλον δεν έβαλε) το χέρι της: πώς αλλιώς μπορεί να εξηγηθεί το ότι οι αυξήσεις τιμών στην Ελλάδα είναι τόσο μεγάλες σε σχέση με αυτές των υπόλοιπων κρατών της ευρωζώνης που οδηγούν στην ταχύτερη μέχρι σήμερα σύγκλιση τιμών της Ελλάδας με τα «πλούσια» κράτη του ευρωπαϊκού βορρά.

Το κόστος ζωής

Υπολογίζεται ότι το κόστος ζωής θα αυξηθεί συνολικά κατά 10% από το 2004 έως το 2009. Του χρόνου μάλιστα θα φτάσει στο 95,1% του μέσου όρου της ευρωζώνης, όταν οι μισθοί δεν λένε να ξεκολλήσουν από το 50% του μέσου κοινοτικού.

Όλα αυτά ενώ στην Ελλάδα περιμένουμε ακόμη την εξειδίκευση και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των 41

μέτρων που παρουσίασε η κυβέρνηση προ ημερών για την καταπολέμηση της ακρίβειας, ζπώντας παράλληλα από τους εργαζόμενους αυτοσυγκράτηση στις μισθολογι-

Όπως προβλέπεται, φέτος οι ανατιμήσεις θα είναι 4,1% πιο μεγάλες στην Ελλάδα απ' ό,τι στην ευρωζώνη

κές διεκδικήσεις τους (την Πέμπτη έγινε νέα συνάντηση της κυβέρνησης με την ΑΔΕΔΥ για τις αυξήσεις του 2008 στο Δημόσιο που αποτελούν πρόκλημα για τον ιδιωτικό τομέα).

Απ' ό,τι φαίνεται μία ακόμη φορά θα πληρώσουν την έκρηξη ακρίβειας με πραγματική μείωση αποδοχών, αφού και φέτος οι μισθοί θα αυξηθούν πιο λίγο από τις τιμές στην αγορά.

Τα στοιχεία για το κόστος ζωής έχουν ειδική σημασία, καθώς γίνονται σε συνέργεια της Eurostat με τις εθνικές αρχές των κρατών της Ε.Ε. Προκύπτουν από τις μετρήσεις και τις προβολές για την εξέλιξη του κόστους ζωής.

Τι λένε τα στοιχεία; Οτι το

μεγάλο κύμα ακρίβειας ξεκίνησε πέρυσι. Προηγούμενος οι ανατιμήσεις ήταν μεν υψηλότερες από ό,τι στα υπόλοιπα κράτη, αλλά όχι σε τέτοιο βαθμό.

Η Το κόστος ζωής από το 84,7% του μέσου όρου ευρωζώνης το 2003 ανέβηκε έως το 86,1% το 2006.

Η Από το 2007, όμως, η κατάσταση έχει ξεφύγει τον έλεγχο: Η αξία των προϊόντων και των υπηρεσιών στην Ελλάδα ανέβηκε στο 88,1%. Δηλαδή, είχαμε κατά 2,1% ταχύτερη αύξηση τιμών από τον μέσο όρο της ευρωζώνης.

Πιο μεγάλες!

Και αυτό ήταν μόνο η αρχή. Τι θα γίνει φέτος; Προβλέπεται ότι οι ανατιμήσεις θα είναι 4,1% πιο μεγάλες στην Ελλάδα από ό,τι στην Ευρώπη, με αποτέλεσμα το μέσο κόστος ζωής να εκτοξευθεί στο 92,2% του κοινοτικού μέσου όρου (από το 84,7% το 2004).

Το 2009 η επιπλέον αύξηση τιμών θα είναι της τάξης του 2,9% ανεβάζοντας το κόστος ζωής στη χώρα μας στο 95% αυτού που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της ευρωζώνης, πολίτες που λαμβάνουν μισθό σχεδόν διπλάσιο του έλληνα εργαζόμενου.

Χάσαμε κι άλλο έδαφος σε ανταγωνιστικότητα

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΔΔΑ

ΠΤΩΣΗ ανταγωνιστικότητας κατά 1,4% γνώρισε η ελληνική οικονομία το τελευταίο τρίμηνο του 2007, σύμφωνα να μετρήσεις που έγιναν από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αιτία ήταν οι πολύ μεγάλες ανατιμήσεις στα ελληνικά προϊόντα και τις υπηρεσίες, που τα καθιστούν όλο και περισσότερο ασύμφορα στις διεθνείς αγορές. Ως συνήθως, η χώρα μας κατέκτησε άλλη μία αρνητική πρωτιά.

Επονται σε απώλειες η Ισπανία (1,1% πτώση σε

Αποτέλεσμα είναι η μείωση της εισροής επενδυτικών κεφαλαίων στη χώρα μας το 2007

των τιμών των προς εξαγωγή αγαθών, κατά 0,3%.

Το πρόβλημα δεν είναι καινούριο. Συνολικά το 2007 χάσαμε έδαφος κατά 0,8% με βάση το σχετικό ύψος των τιμών (δεύτερη χειρότερη επίδοση μετά τη Σλοβενία στην ευρωζώνη).

Οι παραπάνω δείκτες μετρούν τις συγκριτικές επιδό-

πτεi ότι δεν είναι τυχαίο ότι το 2007 η εισροή ξένων επενδυτικών κεφαλαίων στην Ελλάδα περιορίστηκε μόνο σε 1,4 δισ. ευρώ από 4,2 δισ. ευρώ το 2006, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος.

Εφυγαν

Ταυτόχρονα έφυγαν από τη χώρα κεφάλαια αξίας 3,9 δισ. ευρώ από 3,3 δισ. ευρώ έξοδο επενδύσεων Ελλήνων έναν χρόνο πριν. Όσο για τις ελληνικές εξαγωγές (εκτός πλοίων και καυσίμων), αυξήθηκαν το 2007 ονομαστικά μόνο κατά 4,7% συγκριτικά

σχέση με το τρίτο τρίμηνο) και η Σλοβενία (0,7%). Αντιθέτως, σε πολλά κράτη, λόγω συγκρατημένων αυξήσεων τιμών, η κατάσταση βελτιώθηκε και οι επιχειρήσεις ενίσχυσαν τη θέση τους (Γερμανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ολλανδία, Πορτογαλία).

Τελευταίο τρίμηνο

Οι απώλειες για την Ελλάδα είναι εξίσου μεγάλες συγκριτικά με άλλες χώρες και στους υπόλοιπους δείκτες που χρησιμοποιεί για τις μετρήσεις του το κοινοτικό όργανο: με βάση το κόστος παραγωγής, χάσαμε έδαφος κατά 0,4% το τελευταίο τρίμηνο του 2007 και, με κριτήριο την ανταγωνιστικότητα

της Ελλάδας σε σχέση μόνο με τις οικονομίες της ευρωζώνης. Αυτό γίνεται ώστε να «απομονωθεί» η επίπτωση που προκαλεί η ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου και να φανεί η καθαρή «ευθύνη» της ακρίβειας για την πορεία της ανταγωνιστικότητας κάθε κράτους. Αν μπει στην «εξίσωση» και το ράλι του ευρώ, η εικόνα γίνεται χειρότερη: Το τελευταίο τρίμηνο του 2007 υποχωρήσαμε κατά 1,7% σε ανταγωνιστικότητα τιμών σε σύγκριση με τα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε., και κατά 2% αν η οικονομία μας συγκριθεί με τις 36 πιο αναπτυγμένες οικονομίες του κόσμου.

Από τα παραπάνω προκύ-

με την εκτίναξή τους κατά 12% το 2006.

Οι τριγμοί στον ιδιωτικό τομέα φαίνονται όμως και στο εσωτερικό: ο δείκτης παραγωγής της ελληνικής μεταποίησης τον Δεκέμβριο υποχώρησε κατά 1,1% σε δωδεκάμηνη βάση, ο δείκτης των εταιρειών τροφίμων αυξήθηκε κατά 1,9% και στις κλωστοϋφαντουργίες η παραγωγή μειώθηκε κατά 7,1%.

Μάλιστα, τα στοιχεία αυτά υποεκτιμούν το πρόβλημα, αφού περιλαμβάνουν και το κόστος των κρατικών υπηρεσιών και επενδύσεων, που συστηματικά φαίνεται χαμηλό για ειδικούς λόγους (π.χ. μειοδοτικοί διαγωνισμοί σε δημόσια έργα).